

Lag om ändring i vallagen (2005:837);

SFS 2014:1384

Utkom från trycket
den 5 december 2014

utfärdad den 27 november 2014.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om vallagen (2005:837)

dels att rubriken närmast före 2 kap. 9 § ska lyda ”Anmälan av kandidater för partier som registrerat partibeteckning”,

dels att 2 kap. 3 §, 4 kap. 2, 5, 9, 10, 12, 14 och 15 §§, 11 kap. 2 §, 13 kap. 7 och 8 §§, 14 kap. 2–6 och 8 §§ samt 15 kap. 3 och 6 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas tio nya paragrafer, 2 kap. 14–20 §§ och 14 kap. 4 a–4 c §§, samt närmast före 2 kap. 14 och 20 §§ nya rubriker av följande lydelse.

2 kap.

3 § En partibeteckning ska registreras om följande villkor är uppfyllda:

1. Partibeteckningen ska bestå av eller innehålla ord. Den får innehålla en partisymbol.

2. Om ett parti inte redan är representerat i den beslutande församling som anmälan gäller, ska anmälan ha ett dokumenterat stöd av minst

a) för val till riksdagen: 1 500 personer som har rösträtt i hela landet,

b) för val till landstings- eller kommunfullmäktige: 100 respektive 50 personer som har rösträtt i det landsting eller den kommun som anmälan gäller,

c) för val till Europaparlamentet: 1 500 personer som har rösträtt i hela landet.

3. Partibeteckningen ska inte kunna antas bli förväxlad med en beteckning som redan

a) är registrerad, eller

b) har anmälts för registrering, om beteckningarna skulle komma att bli registrerade för samma val.

4. Partibeteckningen ska inte kunna antas bli förväxlad med en beteckning som tidigare gällt för samma slag av val men som avregistrerats för högst fem år sedan på grund av namnbyte.

5. Partibeteckningen ska inte kunna antas bli förväxlad med en beteckning för något annat parti som redan anmält sitt deltagande i val eller som ska anses ha anmält sitt deltagande enligt 15 § andra eller tredje stycket, om beteckningarna skulle komma att gälla i samma val.

¹ Prop. 2013/14:48, bet. 2014/15:KU2, rskr. 2014/15:19.

Anmälan om deltagande i val

14 § Ett parti som vill delta i ett val ska skriftligen anmäla detta till den centrala valmyndigheten. Av anmälan ska det framgå vilken beteckning partiet går till val under (partibeteckning) och vilket slag av val anmälan gäller. Om anmälan avser val till landstings- eller kommunfullmäktige, ska det framgå vilket landsting eller vilken kommun den gäller.

15 § Om ett parti anmäls för val till riksdagen, gäller anmälan också för val till landstings- och kommunfullmäktige i hela landet och för val till Europaparlamentet. I övriga fall gäller anmälan endast för det val som anmälan avser.

Ett parti som är representerat i en beslutande församling ska vid nästa val anses ha anmält deltagande i val i den omfattning som följer av första stycket.

Ett parti som har anmält kandidater enligt 9 § ska anses ha anmält deltagande i valet.

16 § En anmälan om deltagande i val gäller även för omval i det val som anmälan avser.

17 § En anmälan om deltagande i val ska göras senast 30 dagar före valdagen i det val som anmälan avser. Vid extra val och omval ska dock en anmälan som kommer in senare godtas, om den kommer in inom en vecka från beslutet om valdag.

18 § En anmälan om deltagande i val ska registreras om följande villkor är uppfyllda:

1. Anmälan ska ha gjorts inom den tid som föreskrivs i 17 §.
2. Partibeteckningen ska bestå av eller innehålla ord. Den får innehålla en partisymbol.
3. Partibeteckningen ska inte kunna antas bli förväxlad med en beteckning som redan
 - a) är registrerad, eller
 - b) har anmälts för registrering, om beteckningarna skulle komma att gälla i samma val.
4. Partibeteckningen ska inte kunna antas bli förväxlad med en beteckning som tidigare har varit registrerad och gällt för samma slag av val men som avregistrerats för högst fem år sedan på grund av namnbyte.
5. Partibeteckningen ska inte kunna antas bli förväxlad med en beteckning för något annat parti som redan anmält sitt deltagande i val eller som ska anses ha anmält sitt deltagande enligt 15 § andra eller tredje stycket, om beteckningarna skulle komma att gälla i samma val.

19 § När en anmälan om deltagande i val har registrerats, ska den centrala valmyndigheten omedelbart kungöra detta i Post- och Inrikes Tidningar.

Samtycke till kandidatur

20 § Den som kandiderar för ett parti som anmält sitt deltagande i ett val ska skriftligen ha samtyckt till kandidaturen. Ett sådant samtycke ska ges in till

den centrala valmyndigheten eller, i den utsträckning som regeringen bestämmer, länsstyrelsen senast fredagen före valdagen.

En förklaring som avses i 9 § andra stycket ska anses som ett samtycke till kandidaturen enligt första stycket för det parti förklaringen avser.

4 kap.

2 § Vid val till riksdagen är landet indelat i följande valkretsar:

1. Stockholms kommun,
2. Stockholms läns valkrets (Stockholms län med undantag av Stockholms kommun),
3. Uppsala län,
4. Södermanlands län,
5. Östergötlands län,
6. Jönköpings län,
7. Kronobergs län,
8. Kalmar län,
9. Gotlands län,
10. Blekinge län,
11. Malmö kommun,
12. Skåne läns västra valkrets (Bjuvs, Eslövs, Helsingborgs, Höganäs, Hörby, Höörs, Landskrona och Svalövs kommuner),
13. Skåne läns södra valkrets (Burlövs, Kävlinge, Lomma, Lunds, Sjöbo, Skurups, Staffanstorps, Svedala, Trelleborgs, Vellinge och Ystads kommuner),
14. Skåne läns norra och östra valkrets (Bromölla, Båstads, Hässleholms, Klippans, Kristianstads, Osby, Perstorps, Simrishamns, Tomelilla, Åstorps, Ängelholms, Örkelljunga och Östra Göinge kommuner),
15. Hallands län,
16. Göteborgs kommun,
17. Västra Götalands läns västra valkrets (Ale, Alingsås, Härryda, Kungälv, Lerums, Lilla Edets, Mölndals, Partille, Stenungsunds, Tjörns och Öckerö kommuner),
18. Västra Götalands läns norra valkrets (Bengtstors, Dals-Eds, Färgelanda, Lysekils, Melleruds, Munkedals, Orusts, Sotenäs, Strömstads, Tanums, Trollhättans, Uddevalla, Vänersborgs och Åmåls kommuner),
19. Västra Götalands läns södra valkrets (Bollebygds, Borås, Herrljunga, Marks, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamns och Vårgårda kommuner),
20. Västra Götalands läns östra valkrets (Essunga, Falköpings, Grästorps, Gullspångs, Götene, Hjo, Karlsborgs, Lidköpings, Mariestads, Skara, Skövde, Tibro, Tidaholms, Töreboda och Vara kommuner),
21. Värmlands län,
22. Örebro län,
23. Västmanlands län,
24. Dalarnas län,
25. Gävleborgs län,
26. Västernorrlands län,
27. Jämtlands län,
28. Västerbottens län, och
29. Norrbottens län.

5 § Vid val till landstingsfullmäktige är landstinget en enda valkrets, om inte fullmäktige beslutar att dela in landstinget i två eller flera valkretsar.

En valkrets ska omfatta en eller flera kommuner, om inte något annat följer av 6 § andra stycket.

9 § Mandaten i landstingsfullmäktige i ett landsting som är indelat i valkretsar består av fasta valkretsmandat och utjämningsmandat.

Nio tiondelar av mandaten är fasta valkretsmandat. Om talet blir brutet när antalet fasta valkretsmandat beräknas, ska det rundas av till närmaste lägre hela tal. Återstående mandat är utjämningsmandat.

10 § Om ett landsting är indelat i valkretsar, ska länsstyrelsen senast den 30 april det år då ordinarie val ska hållas besluta hur många fasta valkretsmandat som varje valkrets ska ha. Det ska göras på följande sätt.

Antalet personer som har rösträtt i landstinget delas med antalet fasta valkretsmandat och därefter delas antalet personer som har rösträtt i varje valkrets med det tal som blir resultatet av den beräkningen. Varje gång som antalet som har rösträtt i en valkrets är jämnt delbart med detta tal får den valkretsen ett mandat.

Om inte alla fasta valkretsmandat kan fördelas på detta sätt, får valkretsarna de återstående mandaten i tur och ordning efter de överskott som uppstår vid beräkningen. När överskottstalen är lika stora i två eller flera valkretsar, ska lotten avgöra vilken valkrets som ska få mandatet.

Regeringen eller den myndighet som beslutar om ändring i landets indelning i landsting eller kommuner får, om det behövs, bestämma att beslut om fördelning av mandat får meddelas senare än den dag som anges i första stycket.

12 § Om en kommun har 36 000 personer eller fler som har rösträtt, får kommunen delas in i två eller flera valkretsar. En kommun som har färre än 36 000 personer som har rösträtt får delas in i valkretsar endast om det finns särskilda skäl för det.

Antalet röstberättigade ska beräknas på grundval av uppgifterna i folkbokföringsdatabasen enligt lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet den 1 mars det år beslutet om valkretsindelning fattas.

En valkrets bör utformas så att den kan beräknas få minst 13 fasta valkretsmandat. Den ska ha en sammanhängande gränslinje, om det inte finns särskilda skäl för något annat.

14 § Mandaten i kommunfullmäktige i en kommun som är indelat i valkretsar består av fasta valkretsmandat och utjämningsmandat.

Nio tiondelar av mandaten är fasta valkretsmandat. Om talet blir brutet när antalet fasta valkretsmandat beräknas, ska det rundas av till närmast lägre hela tal. Återstående mandat är utjämningsmandat.

15 § Om en kommun är indelat i valkretsar, ska länsstyrelsen senast den 30 april det år då ordinarie val ska hållas besluta hur många fasta valkretsmandat som varje valkrets ska ha. Det ska göras på följande sätt.

Antalet personer som har rösträtt i kommunen delas med antalet fasta valkretsmandat och därefter delas antalet personer som har rösträtt i varje val-

krets med det tal som blir resultatet av den beräkningen. Varje gång som antalet som har rösträtt i en valkrets är jämnt delbart med detta tal får den valkretsen ett mandat.

Om inte alla fasta valkretsmandat kan fördelas på detta sätt, får valkretsarna de återstående mandaten i tur och ordning efter de överskott som uppstår vid beräkningen. När överskottstalen är lika stora i två eller flera valkretsar, ska lotten avgöra vilken valkrets som ska få mandatet.

Regeringen eller den myndighet som beslutar om ändring i landets indelning i landsting eller kommuner får, om det behövs, bestämma att beslut om fördelning av mandat får meddelas senare än den dag som anges i första stycket.

11 kap.

2 § Om det har hållits val till riksdagen samtidigt med annat val, ska riksdagsvalet räknas först. Räkningen ska för varje slag av val gå till på följande sätt:

1. Valurnan ska tömmas och valkuverten räknas. Antalet väljare som enligt röstlängden deltagit i valet ska räknas.

2. Valsedlarna ska tas ur valkuverten. Om ett valkuvert innehåller fler än en valsedel ska valsedlarna inte godkännas utan läggas tillbaka i kuvertet.

3. En valsedel som kan antas vara ogiltig enligt 13 kap. 7 § första stycket 1 eller 3 ska inte godkännas.

4. En valsedel som kan antas vara ogiltig enligt någon annan av de grunder som anges i 13 kap. 7 § ska inte godkännas utan läggas tillbaka i sitt valkuvert.

5. Valsedlar och valkuvert som avses i 2–4 ska läggas i särskilda omslag.

6. De valsedlar som godkänts ska sorteras i grupper efter partibeteckning. Antalet valsedlar i varje grupp ska räknas. Valsedlarna för varje parti ska sedan läggas i särskilda omslag.

7. Omslag enligt 5 och 6 ska förseglas.

Resultatet av rösträkningen ska antecknas i det protokoll som anges i 9 kap. 16 §.

13 kap.

7 § En valsedel är ogiltig om den

1. saknar partibeteckning,

2. har mer än en partibeteckning,

3. har en partibeteckning för ett parti som inte anmält sitt deltagande i valet enligt 2 kap., eller

4. har kännetecken som uppenbart gjorts med avsikt.

Finns det fler än en valsedel i ett valkuvert är dessa ogiltiga. Om kuvertet innehåller flera valsedlar och alla har samma partibeteckning, ska dock en valsedel räknas som giltig. Skiljer sig valsedlarna i ett sådant fall åt i fråga om kandidatnamn eller de särskilda personrösterna, ska namnen på valsedlarna anses obefintliga.

Vid prövningen enligt första och andra styckena bortses i förekommande fall från en partisymbol som en väljare skriver till på en valsedel.

8 § Ett kandidatnamn på en valsedel ska anses obefintligt om

1. kandidaten inte är valbar eller det inte framgår klart vem som avses,
2. kandidaten skrivits till på en valsedel som gäller för ett parti som registrerat partibeteckning och anmält kandidater enligt 2 kap.,
3. kandidaten inte är anmäld och finns på en valsedel för ett parti som registrerat partibeteckning och anmält kandidater enligt 2 kap., eller
4. kandidaten inte har samtyckt till kandidaturen enligt 2 kap.

Kandidatnamnen på en valsedel ska vidare anses obefintliga om

1. valsedeln upptar kandidater men inte är försedd med ett markerat utrymme för personröstning,
2. det lämnats mer än en särskild personröst eller det inte framgår vem personrösten avser,
3. markering för den särskilda personrösten kan antas ha gjorts maskinellt, eller
4. ordningen mellan kandidaterna inte framgår klart.

Kandidatnamn ska inte anses obefintliga på grund av att de strukits från en valsedel som upptar kandidater. I 7 kap. 2 § tredje stycket finns särskilda bestämmelser för det fall en väljare skriver till kandidater på en valsedel för ett parti som inte registrerat sin partibeteckning eller anmält kandidater enligt 2 kap.

14 kap.

2 § Om det vid en beräkning enligt detta kapitel blir lika stora tal, ska lotten avgöra vilket parti, vilken kandidat eller vilken valkrets som ska få mandatet eller vilket mandat som ska återföras för ny fördelning.

3 § De fasta valkretsmandaten ska för varje valkrets fördelas proportionellt mellan partier som får delta i fördelningen. Fördelningen görs genom att jämförelsetal beräknas för partierna med utgångspunkt i valresultatet i valkretsen. Det parti som vid varje beräkning får det största jämförelsetalet tilldelas ett mandat.

Beräkningen ska göras med tillämpning av den jämkade uddatalsmetoden. Denna innebär att så länge ett parti ännu inte tilldelats något mandat beräknas jämförelsetalet genom att partiets röstetal i valkretsen delas med 1,2. När ett parti har fått ett mandat beräknas nytt jämförelsetal genom att partiets röstetal delas med 3. Därefter fortsätter man på samma sätt att dela partiets röstetal med närmast högre udda tal för varje tilldelat nytt mandat.

4 § För att avgöra hur många mandat som ett parti ska ha sammanlagt i riksdagen för att vara proportionellt representerat i hela landet ska den jämkade uddatalsmetoden tillämpas på hela landet som en valkrets.

4 a § Om ett parti vid fördelningen av de fasta valkretsmandaten har fått fler mandat än vad som motsvarar en proportionell representation i hela landet, ska överskjutande mandat återföras.

Återföringen enligt första stycket ska göras i den eller de valkretsar där partiet tilldelats mandatet eller mandaten med lägst jämförelsetal. Återföring får dock inte göras i en valkrets som har färre än tre fasta valkretsmandat.

Mandat som återförs enligt andra stycket ska, med tillämpning av bestämmelserna i 3 §, fördelas mellan de övriga partier i valkretsen som inte har upp-

nått proportionell representation i hela landet vid fördelningen av de fasta valkretsmandaten.

4 b § Om mandat har återförts i två eller flera valkretsar ska dessa mandat fördelas i den ordningen att det parti som har störst jämförelsetal tilldelas första mandatet och så vidare, allt efter storleken på jämförelsetalen för de partier som ska tilldelas mandat.

4 c § Varje parti ska tilldelas så många utjämningsmandat som behövs för att partiet ska få en representation som svarar mot dess andel av samtliga giltiga röster i landet.

5 § Om ett parti vid fördelningen av de fasta valkretsmandaten enligt 3, 4 a och 4 b §§ har fått så många mandat som behövs för att det ska vara proportionellt representerat i riksdagen, ska man vid fördelningen av utjämningsmandaten bortse från partiet och de mandat det har fått. Detsamma gäller för ett parti och de mandat partiet fått, om det fått mindre än 4 procent av rösterna i landet.

Av de utjämningsmandat som ett parti har fått tillförs det första den valkrets där partiet efter fördelningen av de fasta valkretsmandaten har större jämförelsetal än i övriga valkretsar. Återstående mandat tillförs ett efter ett den valkrets där partiet för varje gång har störst jämförelsetal vid en fortsatt tillämpning av den jämkade uddatalsmetoden på partiets röstetal i valkretsarna. I en valkrets där partiet inte har fått något fast valkretsmandat ska dock jämförelsetalet vid tilldelningen av det första mandatet vara lika med partiets röstetal.

6 § Mandaten i kommunfullmäktige i en kommun som är en enda valkrets ska fördelas mellan partier som fått minst 2 procent av rösterna i kommunen. I en kommun som är indelad i två eller flera valkretsar ska mandaten fördelas mellan partier som fått minst 3 procent av rösterna i kommunen.

Mandaten i landstingsfullmäktige ska fördelas mellan partier som fått minst 3 procent av rösterna i landstinget.

Mandaten i Europaparlamentsvalet ska fördelas mellan partier som fått minst 4 procent av rösterna i landet.

8 § Vid fördelningen av mandat i sådana landsting och kommuner som är indelade i valkretsar tillämpas bestämmelserna om riksdagsval i 3–5 §§ på motsvarande sätt.

15 kap.

3 § Hos Valprövningsnämnden får överklagas

1. följande beslut av länsstyrelsen:

a) beslut enligt 4 kap. 8 och 13 §§ om fastställande av valkretsindelning för val till landstings- och kommunfullmäktige,

b) beslut enligt 4 kap. 10 och 14 §§ om antalet valkretsmandat för val till landstings- och kommunfullmäktige,

c) beslut enligt 4 kap. 17 § om indelning i valdistrikt,

2. länsstyrelsens eller den centrala valmyndighetens beslut om rättelse i en röstlängd,

3. följande beslut av den centrala valmyndigheten eller, i förekommande fall, länsstyrelsen:

- a) beslut enligt 4 kap. 3 § om antalet valkretsmandat vid val till riksdagen,
- b) beslut i ett ärende enligt 2 kap. om registrering av partibeteckning,
- c) beslut i ett ärende enligt 2 kap. om anmälan av kandidater eller 6 kap. om valsedlar,

d) beslut i ett ärende enligt 2 kap. om anmälan om deltagande i val,

4. länsstyrelsens eller den centrala valmyndighetens beslut att fastställa utgången av ett val eller beslut om att utse nya ledamöter eller ersättare enligt 14 kap. 18–24 §§.

6 § Ett överklagande ska ha kommit in till beslutsmyndigheten

1. i ett ärende som avses i 3 § 1 samt 3 a och b: senast inom tre veckor från den dag det överklagade beslutet kungjordes eller, om beslutet inte har kungjorts, inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet,

2. i ett ärende som avses 3 § 2: senast onsdagen före valdagen,

3. i ett ärende som avses i 3 § 3 c: senast inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet,

4. i ett ärende som avses i 3 § 3 d: senast inom en vecka från den dag det överklagade beslutet kungjordes eller, om beslutet inte har kungjorts, inom en vecka från den dag klaganden fick del av beslutet,

5. i ett ärende som avses i 3 § 4: tidigast dagen efter valdagen och senast inom tio dagar efter det att valet avslutades eller, om överklagandet gäller beslut om att utse nya ledamöter eller ersättare enligt 14 kap. 18–24 §§, inom tio dagar efter det att sammanräkningen avslutades.

Det är Valprövningsnämnden som avgör om överklagandet har kommit in i rätt tid.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2015 och tillämpas första gången inför och vid ordinarie val till riksdagen, landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige 2018.

2. Om en ansökan om registrering av partibeteckning eller anmälan om deltagande i val har kommit in före ordinarie val till riksdagen, landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige 2018, ska den prövning som avses i 2 kap. 3 och 18 §§ omfatta även en partibeteckning som innehåller en partisymbol som kan anses allmänt förknippad med någon annan än sökanden.

På regeringens vägnar

MORGAN JOHANSSON

Katrin Hollunger Wågnert
(Justitiedepartementet)